

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון שומעי לקחו של מורנו הרב יואל שורץ זצ"ל

עלון 127 – אדר ב' תשפ"ד

חשיבותה של המלחמה, המלחמה כמשלימה את הבריאה

שם, נעשה הנס - שאף שלא ניתנו לקבורה במשך שלוש שנים לא הסריחו - וזאת כדי להורות, שגם אחר החורבן הקב"ה דואג לעמו - ולכן לא הסריחו] ואין עתידה לחזור עד שיבוא בן דוד!!

אם כן, המלחמות של ימינו שהביאו כבוד לעמנו, הן הוכחה כי אנו קרובים ביותר לימות המשיח! וכתוב (במדבר כ"ד י"ז): "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב, דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת". רבי עקיבא שסבר שמלחמת ביתר היא סימן למשיח ודרש את הפסוק "דרך כוכב מיעקב" על בר כוזיבא = בר כוכבא. אך אמר לו רבי יוחנן בן תורתא (שהיה גר צדק) שעדיין לא הגיע הזמן לביאת המשיח, - כיון שהכיר את האומות - שהן לא בשלות עדיין לתיקון עולם במלכות ה'. [וכמו שביאר הרמב"ם בסוף הלכות מלכים שהנצרות והאסלם היו נחוצות להכין את האנושות לקראת המשיח]. ובעל האור החיים (שם) ביאר: שאם לא יהיו לנו די זכויות, יבוא המשיח רק 'בעתה', בצורה - ששבת אחד יקום בישראל כדרך הקמים בדרך הטבע, ויעשה את הכתוב - מחץ פאתי מואב וכו' - הרי שמלחמות ימינו כאמור הן אות לאחרית הימים! [וזה גם מביא לכך שעם ישראל נהיה מוכר בעולם - כי כל הזמן מדברים בתקשורת העולמית על המדינה, וזה לא נותן לשכוח כי ישנו עם ישראל, ויש שמושפעים לטובה ממנו. [כמו בקוריאה הדרומית שלקחו דברים מהתלמוד כדי ללמד בבתי הספר שם, ובסין ישנה קבוצה חשובה שאוכלים אוכל כשר כדי להדמות לעם ישראל]. עיקר הכבוד שבא על ידי מלחמות ישראל היה אחר מלחמת ששת הימים שעשה "תחיית המתים" ליהודי רוסיה, וחיוק את יהדות הגולה, ושיבות של בעלי תשובה קמו לעם ישראל, וזה דבר חדש בהיסטוריה שלנו!]

ב. שינוי פני החברה: אין דבר שמשנה את החברה כמו מלחמה! רעב או רעידת אדמה מחריבים לפעמים יותר, אך אינם משנים את החברה כמו המלחמה, כיון שבמלחמה אנשים לא רק נהרגים ונפצעים אלא גם לוחמים, וזה מחייב אותם בהרבה דברים, ביניהם מסירות נפש ונשייה ותחבולות, וככתוב: (משלי כ"ד ו') "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה". ואכן, הרבה מאד דברים הומצאו בעולם רק מפני המלחמות!]

עוד יותר החברה משתנה כאשר היא נכבשת תחת שלטון שכובש אותה, כנראה, שגם משום כך, אמרו חז"ל שמלחמה היא אתחלתא דגאולה! וגם, שבצמוד לחזקיה המלך - שהיה אמור להיות המשיח, הוצרך להיות גם גוג ומגוג שהיה על ידי סנחריב כאמור (סנהדרין צ"ד).

ג. מלחמות מרצינות את החברה: אמרו רבותינו (ברכות נ"ט א'): "לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב" ואין דבר ששובר את גאוות האדם כמו רעם י ההפצצות. גם הצופר של האזעקה מזכיר ומעורר מעין השופר של ראש השנה שקורא לתשובה. כבר נבחנה העובדה שבעת צרה כולם מתפללים בין המאמין ובין האתאיסט - כי הנשמה הנתונה באדם ואף זאת שהיא חבויה באדם, בכל זאת היא יודעת את קונה, עד שחכמי הנפש כינו את המין האנושי "חיה מתפללת", כאשר ראו במלחמת העולם השנייה שכשנפלו פצצות ליד החיילים כולם התפללו. ואם כן התפילה היא כמו אינסטינקט טבעי באדם! האסון של הפיגוע במגדלי התאומים, השפיע זמן ממושך על הרבה אנשים שהם קנו ספרי תנ"ך במקום ספרות רגילה.

ד. המלחמה מוציאה לפועל כוחות רדומים שבאדם: יש אמנם גם להיפך; ישנם פחדנים שילקו בגלל מלחמה בהלם משתק, וגם בטבע יש דבר דומה, ישנם ציפורים מסוימות, כאשר הן רואות נחש פוער פיו עליהן, אף שהוא נמצא בתחתית העץ והן עומדות על ענף גבוה, הן משתתקות עד שנופלות לרגלי הנחש. ויש גם להיפך, רבים שיגלו גבורה נפשית, ואף פיזית! - לא אחת קורה שבעת סכנה, אדם מגלה בתוכו כוחות על-אנושיים. ידוע על מלחמה על אמא שהרימה מכונית כדי להציל את בנה - שכבר היה מתחת לגלגלי המכונית. או קורה שבעת בריחה מפני סכנה, בורחים הנרדפים במהירות כזו שרץ אולימפי מסוגל להגיע אליה. ועוד יותר, במלחמה מתגלים כוחות של מסירות נפש, המנוגדים לחלוטין לתכונת האנוכיות שכרגיל פועלים באדם; אנשים מקריבים את עצמם לנצח את האויב או להציל פצועים ושאר חסרי ישע, ללא טובת הנאה

חשיבותה של המלחמה, המלחמה כמשלימה את הבריאה, תפקידי המלחמה, דוגמאות לכך שמלחמות הביאו לקידום תהליכי אחרית הימים: מטרת מלחמת גוג ומגוג, מלחמות ישראל בימינו, הכנות למלחמה, חיילים מאמינים בה' לוחמים טוב יותר, התנהגות בכבוד לאויב, מעלת המוסר נפש על ישראל.

חשיבותה של המלחמה

"עַת לְאַהֲבַת וְעַת לְשֵׁנָא עַת מְלַחְמָה וְעַת שְׁלוֹם" [קהלת ג' ח'] אף שאחד מהדברים הכי חשובים בעולם (הגשמי ואף הרוחני) - הוא השלום; ואנו גם מתפללים בכל יום: "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל", וכך גם הובטח לנו שאם נשמור את המצוות: " וְנִתְּנֵי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ וּשְׁכַבְתָּם וְאִין מִחְרִיד וְהַשְׁבַּתִּי חֲפָה רְעָה מִן הָאָרֶץ וְחָרֵב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְךָם. " (ויקרא כ"ו ו') ואנו מברכים זה את זה כרגיל בברכת שלום, בכל זאת, יש חשיבות רבה למלחמה. עד כדי כך שחז"ל אמרו (מגילה י"ז ב') שהמלחמה גם היא תחילת הגאולה!]

כמו כן; אף שישלום הוא שמו של הקב"ה! בכל זאת, הוא נקרא גם: "בעל מלחמות" (ברכת יוצר אור). ו"איש מלחמה" (שמות ט"ו ג'). ואנו אף מודים (לפי נוסח אשכנז) בחנוכה ובפורים: "על הניסים ועל הנפלאות ועל המלחמות שעשית לאבותינו".

יש צורך במלחמה גם להגיע דרכה אל הגאולה, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"ד): ש"ביקש הקב"ה לעשות את חזקיהו משיח ואת סנחריב גוג ומגוג", ויש לתמוה לכאורה, אם דורו של חזקיהו היה ראוי לגאולה, לשם מה היה צריך את המלחמה? הרי זה מלמד, שיש גם למלחמה תפקיד חשוב בעולם! וכן נאמר (בסוף פרשת בלק) שבאחרית הימים: "וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת". הרי שזה חלק מגאולת ישראל! וכך אמרו חז"ל (שמות רבה א') "אם ראית מלכות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח".

עוד אמרו (ע"ז ב' ב'): "לעתיד לבוא, נוטל הקב"ה ספר תורה בחיקו ואומר: כל מי שעסק בו, יבוא ויטול שכרו, ובאים מכל האומות לבקש שכר משום שהם טוענים שעל ידי מעשיהם - ישראל עסקו בתורה! וביניהם גם מלכות פרס שטוענים שעשו מלחמות - והכל כדי שישאל יעסקו בתורה, ואין הקב"ה משיב להם, שאין המלחמה שייכת לתורה, אלא משיב להם: "מלחמות אני עשיתי", ולכן לא מגיע לכם שכר על המלחמות, הרי שהמלחמה מסייעת לשלמות הבריאה, והא כיצד!]

המלחמה כמשלימה את הבריאה

להלן, נמנה מספר דברים שיעזרו לנו להבין את עניין המלחמה כמשלימה את הבריאה:

א. כבודם של ישראל: כתוב (דברים ל"ג, כ"ט): "אשריך

ישראל מי כמוך עם נושע בה". ואשר חרב גאווותך ויכחשו אויבך לך", הרב אברמסקי זצ"ל פירש כך: אם אתה נושע בה' אם כן למה לך חרב? אלא בשביל 'גאותך' - כדי שתהיה לך גאווה של כבוד ישראל כעם נושע בה'. ולא רק בדרך הנס, אלא גם כאילו אנו עושים זאת.

(דוגמא דומה לכך שה' עושה פעולות למען שיצא לנו שם וכבוד באומות מצאנו ברש"י בשמות (כ' י"ז) "אל תיראו כי אנו עבדו נסות אתכם בא האלוקים" - "לגדל אתכם בעולם שיצא לכם שם באומות שהוא בכבודו נגלה עליכם" ומקורו של רש"י מהמכילתא

וזה בניגוד למה שהיה בעבר בזמן הגלות, שנחשבו כצאן לטבח, וזה גרם בושה לעמנו. ועל פי זה יובן מה שאמרו רבותינו: למה תקנו ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון (מובא במשנ"ב ס"י קפ"ט ס"ק א'): "שתקנו אותה על הטובה - שהרוגי ביתר לא הסריחו במשך הזמן הארוך - שלא ניתנו לקבורה, וז"ל המ"ב: "ויסמכוה לברכת בונה ירושלים - מפני שכשרבה ביתר נגדעה קרן ישראל - [היינו כבודם של ישראל, כיון שהייתה זו המלחמה האחרונה שלחמו בה עם ישראל על אדמתם, וכדי שלא יתיאשו אחר המפלה הנוראה שאירעה להם

לעצמם. וזה מרומם את מוסר הנפש למדרגות רוחניות גבוהות ביותר.

מסירות נפש עבור משהו נעלה הוא דבר גדול מאד, במיוחד אם זה נעשה למען כבוד שמים, ואף מסירות נפש למען כבוד עם ישראל הוא בכלל, שהרי הם עמו של הקב"ה! וכן מסירות הנפש על ארצו של הקב"ה! כמו שאמר יואב (שמואל א - ב' י"ב): "חזק ונתחזק בעד עמנו וערי אלוקינו!"... רבי עקיבא אף הכין את עצמו כל ימיו לקיים מצוות ואהבת את ה' אלוקיך בכל נפשך אפילו נוטל נפשך. ולכן קרא קריאת שמע במנוחה כאשר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל. הרבה אנשים כאשר זכו למות על קידוש ה' התנהגו בשמחה, כך היה בעת האינקוויזיציה, היו נשים שרקדו לפני שעלו על המוקד, כאילו הן מובלות לחופה! וכן היה במחנות ההשמדה, שהיו קדושים ששרו לפני כניסתם לתאי הגזים!

וזכותם של אלו שמסרו את נפשם להצלת יהודים גדולה היא עד מאד ונאמר עליהם (בבא בתרא י' ב'): "הרוגי לוד אין אדם יכול לעמוד במחיצתם בעולם הבא". כיון שמסרו נפשם להריגה - כדי להציל את היהודים בארץ. (כמו שקרה במלחמות ישראל מקרים רבים שאנשים הסתערו על האויב מתוך ידיעה שהם יפגעו למוות. או, השתטחו על רימון שעמד להתפוצץ - כדי להציל את האחרים מלהיפגע). הפלא יועץ (ערך הצלה) כתב: אם אדם מציל יהודי ממות, הוא יזכה בעולם הבא במקום גבוה יותר מהרבה צדיקים שלא זכו להציל גשמיית או רוחנית יהודי אחר!

ה. **מלחמה יש והעולם מוזדכך:**

לפעמים מצטברים בעולם אנשים פסולים, כמו ממזרים או רשעים שכבר נמנע מהם לשוב! ואז הקב"ה מביא כליה לציבור גדול על ידי מלחמה, וכולל עמם כאלה שאינם פסולים, אך משום סיבות אחרות, הם צריכים לעבור את הייסורים הללו - כדי לתקן את נשמתם, אם בגלל דברים שעשו בגלגול זה או בגלגול קודם. (כמו גם, שהיה ערב חורבן בית שני לפי רבי חיים ויטאל שהיה ריבוי גדול של יהודים שהורדו במיוחד להרג בחורבן). וכך גם בשואה, אמרו מקובלים שריבוי היהודים באירופה שהיה באופן מיוחד לפני השואה, אלו היו נשמות, שהורדו לקראת החורבן או ההשמדה, וביניהן נשמות רבות - מגלגולים קודמים - כדי לתקנם!

ו. **גילויי השגחה.** במלחמה ניתן לראות יותר את ההשגחה הפרטית, האמרה המיוחסת לאחד מגדולי הדורות הקודמים כי "לכל כדור יש כתובת", מראה למתבונן את ההשגחה הפרטית באופן מיוחד.

דוגמאות לכך שמלחמות הביאו לקידום תהליכי אחרית הימים:

א. מלחמת נפוליון נגד ארצות אירופה - להעביר את בשורת המהפכה הצרפתית: מלחמה זו הביאה לשוויון זכויות של היהודים בארצות אירופה, ואחרי כן, כבר היתה אפשרות ליהודים באירופה לבקש הכרה בזכויות לאומיות, עד שהביאו דרישות אלו את הכרזת בלפור ואת החלטת האומות בסן רימו [אחר סיום מלחמת העולם הראשונה] להעניק ליהודים בית לאומי בארץ ישראל!

ב. מלחמת העולם הראשונה: בנות הברית הביסו את האימפריה הטורקית - שכללה בתוכה את ארץ ישראל, בפרט אנגליה שלחמה וכבשה את הארץ. ולכן, אפשר היה להקים מנדט עבור עם ישראל. [זה היה אחר הצהרת בלפור - שבאה לעולם, בעקבות עזרה יהודית למאמץ המלחמה האנגלי]. ולפי החפץ חיים (מובא בלב אליהו להגרי"א לופיאן) היתה מלחמה"ע הראשונה מלחמת גוג ומגוג הראשונה.

ג. מלחמת העולם השנייה: מלחמה זו גרמה לכך שהשואה הנוראה, הביאה צורך לפתור בעיית הפליטים היהודים שנותרו אחר השואה, ולכן, באה החלטת האו"ם לחלק את הארץ ליהודים ולערבים וקמה מדינת ישראל. ולפי החפץ חיים (שם) הייתה זו מלחמת גוג ומגוג השנייה!

ד. מלחמת הקוממיות: הערבים פתחו במלחמה, כדי לבטל את תכנית האו"ם - לתת ליהודים חלק בארץ, וגרמו לכך, שהיהודים כבשו שטחים בארץ שלא היו בתכנית החלוקה, וזה אפשר למדינה להתקיים אחר כך כיון שנוצר רצף טריטוריה המאפשר הקמת מדינה, דבר שלא היה לו סיכוי בתכנית החלוקה. וזה גם היה חזרת קרן ישראל שהובטח

ה.

שתחזור לקראת ימות המשיח. והצילה מהמספר הכבד שהיה אחר השואה, בדומה למה שהיה צורך לחזק את רוח האומה אחר חורבן הבית הראשון שטענו עם ישראל אדון שמכר עבדו לאדון אחר מה לו ולעבדו! וכן אדם שגירש את אשתו מה קשר יש לו עמה! ואנשי כנסת הגדולה עודדו את העם להכיר את הנהגתו עמנו גם אחר החורבן וכן היה צורך לעודד את האומה אחר נפילת ביתר לברך הטוב והמטיב על שלא הסריחו וניתנו לקבורה.

ה. מלחמת ששת הימים: הניסים הגדולים ושחרור ירושלים, הביאו לחזרה בתשובה גדולה בקרב היהודים. יהודי רוסיה התעוררו לתחייה עקב מלחמה זו ונוסדו ישיבות ראשונות של בעלי תשובה כאלו שקודם לכן לא היה להם שום מושג ביהדות, בעיקר היה זה חשוב ליהודי חוץ לארץ והייתה זו ממש בבחינת תחיית המתים ליהודי רוסיה אחר הכבוד שזכו עם ישראל בניצחון הגדל שהיו בו הרבה ניסים.

ו. מלחמת יום כיפור: מלחמה זו, הביאה להתעוררות גדולה בקרב הישראלים, ונוסדו ישיבות גם להם, ותנועת התשובה בארץ עיקרה תוצאה ממלחמה זו.

ז. מלחמת לבנון הראשונה: במלחמה זו, חיילים שומרי תורה [חיילי הסדר] החלו לקחת אחריות על הביטחון בארץ, ובצבא הם הפכו להיות חלק חשוב. עיתון "הארץ" שלא שש לזה, צייר קריקטורה - להמחיש את מה שאירע במלחמה זו - בציור של רובה ובסוף הקנה שלו כיפה סרוגה.

ח. מלחמת המפרץ הראשונה: הניסים הגדולים שנתגלו במלחמה זו, שטילים הירו בתים ורחובות שלמים ניזוקו ובני אדם ניצלו באופן ניסי - חזקו את הרגשת הדת אצל רבים בארץ. ובעיקר ערערו את התפיסה שגורלנו בידינו, ועיתון על המשמר הביא קריקטורה של 'דוש' - שרוליק מחזיק ביד מסכת גז ואומר או מחזיק כתבה ובה המילים בעזרת ה'. והעיתון משווה את הקריקטורה שלו אחר מלחמת ששת הימים ששרוליק הקטן מחזיק עוזי ביד ומנצח את האויבים מסביב ומוסיף: אין כדוש שמטיב לתאר את המצב.

ט. מלחמת לבנון השנייה: פגעה בכל התפיסה המוטעית של השמאל, ומנהיגי השמאל לא יכלו יותר להפקיר שטחים נוספים בארץ ולהעבירם לידי שונאינו כפי שתכננו לעשות טרם המלחמה.

י. מלחמת עופרת יצוקה: ענייני הדת המשכו להתחזק, ובפרט שהתפרסם כי אשה שאמרה כי היא רחל אמנו, הנחתה את הצבא בעזה, היכן להיכנס והיכן להימנע מפני מארבים ומטענים ממולכדים, ולכן האבדות בנפש בקרב הלוחמים, היו בס"ד מזעריות ביותר.

יא. מבצע עמוד ענן: שם נתגלה חסד ה' בכיפת ברזל, וכמו עמוד הענן במדבר שספג את החיצים והבליסטראות שירו המצרים על ישראל כך כאן בס"ד. מכשיר זה הוא כמו הגימ' שלו 'ויניסים ונפלאות', וגם 'במדת הרחמים'.

יב. מלחמת צוק איתן: מלחמה זו, היא ממש דומה למה שכתוב (ישעיה פרק יד' ברש"י ובתרגום שם) שבימות המשיח, פלשת ועזה תקבל מכה של עשן שיבוא מארץ ישראל, וגם יעשה בהם מעשים כנחש מעופף! וההליקופטרים שנקראים בשם קוברה ממחישים זאת, וגם התג של הצנחנים שהוא נחש בעל כנפיים מוסיף להמחשה זו. מנהרות עזה שהוכנו למלחמה בישראל טוהרו על ידי פצצות עשן. מלחמה זו גם עוררה אנטישמיות נגד יהודי הגולה - ללמדם, כי הגיע הזמן לעזוב את הגלות ולעלות לארץ. [וכנראה גם, שהיא תביא את מלחמת גוג ומגוג. כי הטורקים רוצים לסייע לחמאס והאירנים גם הם, וכתוב בפרשת בלק (בתרגום יונתן) שאוניות מלחמה יבואו מטורקיה ויפלו ביד המשיח]. מלחמה זו, כונתה על ידי כתב בעיתון הארץ, בשם 'מלחמת דת' הראשונה בתולדות מדינת ישראל, כי נכנסו למלחמה בתפילות בכל רחבי הארץ על ידי כל הציבור. ובקריאת דברי הכהן משוח מלחמה על ידי מפקד חטיבת גבעתי. והמלחמה הזו גם גרמה לאיחוד חברתי, שהרבה זמן לא היה כמותו בארץ. גם הרוח הדתית בקרב החיילים במלחמה זו היא חזקה יותר מבעבר, והיתה עובדה שהמחשה זאת באופן בולט, שלא רצו החיילים שזמרת תופיע לפניהם, ובחרו בזמר.

ההיסטוריה הקדומה של עם ישראל יש בה בעם מלחמות רבות. ראשונה מלחמת עמלק, מלחמת מדין, אחרי כן כביש הארץ על ידי משה ויהושע, ומלחמות השופטים להצלת עם ישראל, ואחרי כן מלחמות וכיבושי דוד. ומלחמות המלכים שהיו עד המלחמות שהחריבו את הבית הראשון, בבית השני, מלחמות החשמונאים, והמרד הגדול נגד רומא וחורבן ביתר.

בימינו זכינו, שעם ישראל חוזר לארצו ואינו יכול להתקיים בה מבלי מסירות נפש, וזה מכיון שארץ ישראל נקנית ונתנה רק על ידי ייסורים, ומטרת הייסורים, גם כדי לתקן את מאיסת ארץ חמדה בכמה תקופות, ובכך שאנו מוסרים נפש עליה זה מראה על חידוש הקשר עמה, (לדברי רבי יונתן אייבשיץ בספר אהבת יונתן פרשת בלק). וכבר תלמידי הגר"א, שבאו לבנות את הארץ מלבד הסבל ממחלות ומחוסר פרנסה ועוד, הם גם הוצרכו להקים יחידה צבאית שכונתה בשם הגברדיא להגן עליהם, וכתבו כותבי הדורות - שאלמלא הם לא היה הישוב יכול להתקיים! ועד ימינו, הערבים נלחמים בנו ללא הרף, במטרה להשמיד את הישוב בארץ ר"ל, במיוחד, בכל זמן שנדמה להם שיוכלו חלילה לנצח.

לכן, כל הנלחם בעד קיומינו בארץ, הוא הממשיך של צבא יהושע, דוד, החשמונאים, בר כוכבא, הגברדיא, וכו', ולכן כל המגויס למלחמה צריך להתייצב ולהלחם בכל כוחו, ולא לפחוד אלא לבטוח בה' ככתוב בפרשת המלחמה בשופטים (דברים כ) וכמו שהובא ברמב"ם (הלכות מלכים פ"ז ז'). ואף חייב למסור את חייו למען הצלחת המלחמה. ואף, כי פיקוח נפש דוחה את כל המצוות מלבד ג' עבירות חמורות. אבל פיקוח הנפש של האומה חשוב יותר וחייב להקריב עצמו עליה. ואף על כבודה של האומה. כי גם זה בכלל פיקוח נפש שלה, [וכמו שהיה בעת מלחמת הרשות שקבעו מלחמה על ידי המלך והסנהדרין]. כי כל אחד נחשב כאיבר בגוף הכללי של האומה, ובעת סכנה לגוף ר"ל, כורתיים איבר כדי להציל את כל הגוף.

המלחמות בימינו, הן מלחמות מצווה, כיון שהן להגנה מפני האויב, והכל מצוים בה. בני התורה שאינם מתגייסים. הרי זה, משום שהם חייילים המתפללים ולומדים שלום העם, וכעין שהיה במלחמת מדיין שגויסו מכל שבט: אלף למטה – לוחמים. ואלף למטה על הכלים – תומכי לחימה, ואלף למטה – מתפללים. ועל כן, כל בן תורה, וכל מי שלא גויס, חייב בעת מלחמה להרבות בתורה ובתפילה. וכמו שזכינו - שבמלחמת צוק איתן, ביקש מפקד גבעתי מגדולי ישראל להתפלל להצלחת המבצע, ומלומדי התורה - להרבות בלימוד התורה. כאמור (מכות י'): "מי גרם ליואב לעמוד במלחמה?! שערי ירושלים שעסקו בתורה!"

נאמר (מסכת סופרים): "הטוב שבגויים הרוג", וביארו התוספות (ע"ז כ"ו, ב) שזה אמור בשעת מלחמה, כי מלחמה אינה עניינו של היחיד, אלא של האומה! ולכן, כל חלקי האומה נחשבים כלוחמים, כי הם משמשים עורף ואף מסייעים ללוחמים, ואף ילדים וזקנים הם חלק מהאומה הלוחמת! מכל מקום, עלינו להתחשב באמנות בין לאומיות, כמו, שיהושע לא הרג את הגבעונים בגלל השבועה! כעין זה, חובה עלינו היום לכבד אמנות אלו, כיון שאמנות אלו מגינות גם עלינו. ואף שבדרך כלל רק אנו מחויבים להם, ולא הערבים שלא חוששים להפר אותם ברגל גסה, מכל מקום, כיון שיש חילול ה' אם נפר אותן, וגם זה עלול לסכן יהודים שהאמנה כן תגן עליהם, לכן אנו צריכים להתחשב בהן, אך אסור לנו לשכוח את הכלל החשוב "הבא להורגך השכם להורגו". וכל שקיים איזה סיכון ליהודי כל שהוא ממי שיהיה - המסכן חייב מיתה.

הכנות למלחמה:

א. **אימונים להחזיק את הנשק כראוי:** דוד המלך בקינתו על שאול אמר (שמואל ב' - א' י"ח): "ללמד לבני יהודה קשת...". ובתהילים (קמ"ד א'): "לדוד ברוך ה' צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה". עוד כתוב (משלי): "בתחבולות תעשה לך מלחמה". והרמב"ן (פרשת שלח), מבאר את עניין שליחת המרגלים, על ידי משה ששלח לרגל את יעזר, ויהושע בן נון לרגל את יריחו. ומשום שיש לעשות את ההשתדלות המקובלת, אף כי ה' הוא איש המלחמה, וכשם שיש לאדם להשתדל בשאר צרכיו, אף כי הכל מאתו יתברך. כי אין לסמוך על הנס. ובספר שופטים (ג' ב'): "ירק למען דורות בני ישראל ללמדם מלחמה רק אשר לפנים לא ידעום". כי המלחמה בכנענים היתה בנס כמו שכתוב בתהילים (מד, ד) "כי לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה למו כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רצייתם", ובשירת דבורה נאמר (שופטים ה, ח) "יבחר אלהים חדשים אז לחם שערים מגן אם יראה ורומח בארבעים אלף בישראל". כאשר עם ישראל ברמה רוחנית גבוהה אז צריך לעקר את הסוסים כדי שלא יסמכו על כח הנשק, אלא על הקב"ה אך בזמן שאין ישראל במדרגה חרואה אז צריכים לעשות השתדלות.

ג. מלחמת גוג ומגוג: אם תהיה, שכן לפי המובא בשם הגר"א יתכן וגזירה זו יכולה להתבטל, כיון שהאומות עזרו לנו לבנות את הארץ. אך אם היא בכל זאת תהיה, וכפי הסימנים שנראים בעולם (במיוחד בגלל נשיא טורקיה החדש שתומך בחמאס ומתחייב לשלוח אוניות סיוע לעזה. וכבר הזכרנו את הכתוב בתרגום יונתן (סוף פרשת בלק) שיבואו מקוסטנטין [היא איסטנבול] אוניות עם נשק והרבה אנשים והם יפלו בידי המשיח!]. גם המלחמות שבקרב עמי ערב מורות על הנבואה "וסכסכתי מצרים במצרים" שאמורה להיות באחרית הימים. ואז יבוא בעז"ה המשיח.

מטרת מלחמת גוג ומגוג:

א. לנתק אותנו מתרבות האומות. בעבר, היו היהודים בגלות - הן כדי להשפיע על האומות כאמור (פסחים פז ב'), שהקב"ה כביכול, זרע אותנו בגלות כדי לקצור גרים, רמז לדבר שהמדינה מכונה בפי הגויים "זרעאלי ולא ישראלי" מה שמזכיר את הדברים, וככתוב (הושע ב' ב') "ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאלי!". כי הם רוצים שנשאר זרעים להם גם בהיותנו בארץ. ונראה שמשום כך, נוצרו כלי תקשורת רבים המאפשרים ללמוד את כל האנושות מהארץ, [כמו המחשב הדיגיטלי שהומצא בשנת תש"ח היא השנה שהוקמה בה המדינה ויכלו לחזור לארץ ישראל בלי הגבלה] וכן נוצרו כלי תחבורה מהירים ביותר, המאפשרים לעשות גיחה לחו"ל למספר שעות ללמד נכרים ולחזור לארץ, וכן מאפשרת להביא תלמידים מכל האומות ללמוד בארץ.

בעקבות דמשיחא, כבר אין לנו ללמוד מהאומות, ולכן, בניגוד לעבר, שהיינו תמיד מצויים באותו מקום בו היתה הציוויליזציה של אותה תקופה, [כמו, אברהם אבינו - שנולד באור כשדים היא מיסופוטמיה שהיתה אז הציוויליזציה העולמית, והגלות הראשונה למצרים - שהיתה אז הציוויליזציה, וכן בשאר התקופות]. ולכן, הגולה הגדולה ביותר בימינו, היא בארצות הברית! אבל בימינו, האנושות, הידרדרה ר"ל לשפל של טרום מבול. כי רבותינו אמרו (חולין צ"ב א'): שמתוך שלושים המצוות שהאומות קיבלו על עצמם, הם מקיימים רק שלוש מהן ואלו הן: מכבדים את התורה [ובימינו ביטלו זאת על ידי ביקורת המקרא] ואין מוכרים בשר אדם במקולין [איטליז] גם זה נתבטל בימינו, משום, שאברי האדם, הפכו להיות מסחר מסוכן לצורך השתלות, עד שקיימת סכנה של רציחות הנעשות כדי לקבל אברים להשתלה. והדבר האחרון שהיה עדיין נשמר, הוא, שאין כותבים כתובה לזכרים, כי התביישו בעשיית תועבה זו. ובימינו, גם זה בטל, ולהיפך, עשו מזה גאוה ר"ל. כל שאנו על סף אנושות כי נשואים חד מיניים, הם הכרזה של "אני ואפסי עוד" וגם הכרזה של "אחרי המבול" כי לא אכפת לי משום דבר מלבדי, שהרי האנושות נתברכה ונצטוותה "פרו ורבו". ואנשים אלה, כורתיים את המשך האנושות. והגימ' של המילים "משכב זכר" היא בגי' 589 הדומות לגימ' של המילים "מלחמת גוג ומגוג" 588. ובנוסף לכך, ארץ ישראל ב"ה הפכה בימינו, להיות המרכז של עם ישראל - הן במובן התורני, והן במובן הלאומי. ולכן על היהודים לעזוב את ארצות הגולה ולשוב ארצה.

ב. כל הגויים ילחמו נגדנו, והניסים הגדולים שיהיו - אז ילמדו את האנושות, אמונה בה', וגם יכבדו את ישראל ועקב כך הם יהיו ראויים ללמוד מהם. והיא גם תביא את הניתוק הכלכלי וממילא הניתוק התרבותי מהם, ואז נהיה בני חורין לא תלויים בהם. ולכן, בתחילה, הן יעזרו לנו להתיישב בארץ, ואחרי כן, הם יתחרטו בהם, וכמו שמבואר בספר מעייני הישועה (פרק י') שהגאולה העיקרית אינה רק השתחררות ישראל מכבלי הגלות, אלא גילוי אור חדש שלא היה עד עכשיו, ואי אפשר לזכות לגילוי אור זה על ידי סיוע מאומות העולם, ואדרבה סיוע כל שהוא של אומות העולם פוגם בגאולה ומעכב בעד גילוי קדושתה, ואם מזדמן לפעמים שישראל מסתייעים באומות העולם להשתחרר מהגלות הרי זה בבחינת 'חיל בלע ויקיאנו' וכשמגיע זמן הגאולה מקיאים ישראל כל הסיוע שקבלו מהם והעמים חוזרים בהם ממה שעזרו לישראל ונהפכים לרודפים וישראל יהיו רק קודש, ובזה נסללת המסילה לזכות לאורה השלם של הגאולה. (ועיי"ש מה שמדמה לגאולת מצרים).

מלחמות ישראל בימינו:

¹ והמילה אובאמה כשם נשיא ארצות הברית (- אז - בעת כתיבת הדברים) נמצאת בדילוגים של שבע אותיות בפרק לח ביחזקאל שם כתובה מלחמת גוג ומגוג.

במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא תעשה, שנאמר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם, ולא עוד אלא שכל דמי ישראל תלויין בצוארו, ואם לא נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו, הרי זה כמי ששפך דמי הכל, שנאמר ולא ימס את לבב אחיו כלבבו, והרי מפורש בקבלה ארור עושה מלאכת ה' רמיה וארור מונע חרבו מדם, וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעהו רעה, ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא, שנאמר כי עשה יעשה ה' לאדוני בית נאמן כי מלחמות ה' אדוני נלחם ורעה לא תמצא בך וגו' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלוקיך".

חיילים מאמינים בה' לוחמים טוב יותר

חיילים מאמינים בה' הם לוחמים טוב יותר, וכמה סיבות לכך:

א. אדם המאמין שמותו אינו הסוף, ועוד יותר, אם הוא יודע, כי קידוש השם הוא דבר גדול ביותר שראוי למסור את הנפש בגללו, קל לו יותר להיכנס לסכנה מבלי לחשוש לחייו.

ב. סיבה אחרת היא, מה שכתב יוספוס פלביוס בספר נגד אפיון: "אמנם אין לתמוה על מה שאנחנו מחרפים נפשנו למות על חוקינו, כאשר לא יעשו כן כל הגויים. כי גם את דרכי חיינו הקלות בעינינו מאד, לא יוכלו יתר העמים לשמור על נקלה: עבודת כפיים, מאכלים פשוטים, הימנעות מלכת בדרך היצר ותאוות הלב, בענייני המאכל והמשתה. גם קיום מועדי המנוחה מבלי לעבוד בהם, הם היוצאים על שדה הקרב - ונלחמים באויב פנים אל פנים - חסרים את אומץ הלב לקבל עליהם תקנות בדבר חיי היום יום. אבל אנו יען הסכנו להישמע באהבה לדברי התורה בעניינים אלו, על כן מצאה ידנו, להפליא גבורה ולעשות חייל גם על שדה המלחמה".

חובת כבוד האויב:

כל אדם נברא בצלם אלוקים, ולכן יש לנהוג בו כבוד! ויש להיזהר לא להתעלל בגופתו אלא לקבור אותה, וכמו שכתוב בנביא יחזקאל (לט) שזה יהיה כבודם של ישראל - שיקברו את מתי לוחמי גוג ומגוג, כי כרגיל בעולם לא מכבדים את האויב, אבל אנו מצווים לכבד כל צלם אלוקים.

כתבים צבאיים שליוו את ישראל במלחמותיה, התפעלו מאד מכך שהחיילים היהודים לא השתוללו בעת ניצחון על אויב ולא התעללו בו, אלא רק עשו את חובתם - להגן על האומה, והיה זה קידוש השם גדול.

עם ישראל יודע, שהניצחון האמיתי של האדם - הוא הניצחון על עצמו כאמור (אבות ד' א'): "איזהו גיבור הכובש את יצרו!" וניצחון על הזולת ואף על האויב - אינו מרומם את המנצח, אלא רק משפיל את המנוצח. לא כן, מי שגם בשעת מלחמה - הוא מנצח את עצמו לנהוג עם האויב כפי שהתורה מצווה. וזה מגדל אותו ללא צורך להקטין את זולתו, ואף לא את אויבו! אמנם כתוב (תהילים נ"ח י"א): "ישמח צדיק, כי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע! ויאמר אדם: אך יש אלוקים שופטים בארץ". ואם כן לכאורה ראוי לשמוח במפלת רשעים, אך זה אמור, רק כשצריך ללמד לקח את הרשעים - לבל יחשבו שאין דין ואין דין חלילה. או כשצריך להרתיע אותם לבל יפגעו בעם ישראל.

זכות המוסר נפש על ישראל:

כבר הבאנו למעלה את דברי הגמרא שהרוגי לוד אין אדם יכול לעמוד במחיצתם. עוד למדנו מהרוגי ביתר כי גופם נשאר שלם. דבר דומה אירע גם בזמננו להרוגי מלכות אליהו חכים ואליהו בית צורי שהוצאו להורג במצרים על ידי הבריטים שהובאו אחר שנים לקבורה בארץ והיו גופותיהם שלמות. כך גם היה באלו שנקברו בגוש קטיף שנהרגו או אפילו רק חיו בסכנה, מתוך רצון להגן על הארץ, והיו גופותיהם שלמות!.

לרפואת: שולמית בת בלה

גרשון בן יצחק

לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הרב יואל שוורץ בן אהרן ולאה שוורץ זצוק"ל

מישׁה בן תמרה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

תרומות והקדשות: 052-718-9446, 058-325-8278

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפוקח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלוניס לפלאפון.

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל:

איגוד שומעי לקחו של רבינו: eeguds@gmail.com

ב. בטחון בה': כתוב (דברים ז' י"ז): "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני, איכה אוכל להורישם לא תירא מהם, זכור תזכור את אשר עשה אלוקיך לפרעה ולכל מצרים - המסות הגדולות אשר ראו עיניך, והאותות והמופתים והיד החזקה והזרוע הנטויה, אשר הוציאך ה' את אלוקיך. כן יעשה ה' אלוקיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם..." עוד כתוב (דברים כ' א'): "כי תצא למלחמה על אויבך - וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם, כי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים". למדנו מכאן, שעל כל אדם בישראל, לחזק בלבו את מידת הביטחון בה', שהוא יעשה לו את הטוב ביותר, ולכן אין לחשוש ממה שיקרה! וכדי לרכוש מידה זו, ילמד כל אחד בספרים המעוררים זאת, כמו שער הביטחון בספר חובת הלבבות ושאר ספרים המלמדים את חובת הביטחון בה', וישנן תמיד פסוקי ביטחון כדי לאמץ לבו. (ביניהם פרקים כ' וכ"ז בתהילים).

תפקיד כהן משוח מלחמה:

אדמתם, היה כהן מיוחד ממונה לחזק את הביטחון בלבבות החיילים, ככתוב (דברים כ' ב'): "והיה כקרבכם אל המלחמה, וניגש הכהן ודיבר אל העם. ואמר אליהם: שמע ישראל: אתם קרבים היום למלחמה על אויבכם, אל ירך לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם, כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם, להלחם לכם להושיע אתכם". בימינו, שאין לנו כהן משוח מלחמה - על הרבנים הצבאיים למלא תפקיד זה לחזק את הבטחון בלבבות הלוחמים. ועוד יותר חשוב, אם המפקדים גם הם יעשו כך - להחדיר את האמונה ואת כוח התפילה, ויבארו להם גם את זכות המצוות שיש לעם ישראל, כדברי חז"ל: "שמע ישראל - אפילו אין בכך זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שישוע אתכם" והיינו, האמונה בבורא, שהיא עניין חשוב ביותר - כדי לזכות להצלה בעת סכנה. עוד אמרו רבותינו: שעל הכהן משוח המלחמה, לבאר להם את מטרת המלחמה ככתוב: "אתם קרבים להלחם על אויבכם - ולא על אחיכם. לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין, שאם תפלו בידיהם ירחמו עליכם... אלא על אויבכם - שאם תפלו בידם, אין מרחמים עליכם. אל ירך לבכם מפני האויבים - כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם, הם באים בניצחוננו של בשר ודם ואתם באים בניצחוננו של מקום". ויש להביא דוגמאות מן העבר כמו גוליית שנפל ביד דוד: ובני עמון שבאו בביטחון על שובך גיבורם, וסופו שנפל בחרב ועמו בני עמון (סוטה מ"ב), וכן, יש להביא דוגמאות של ניסים שאירעו גם בזמננו בצבא, שהיו רבים מאד, וראוי היה ללקט אותם בחיבור מיוחד, כדוגמת הספר "לירות ולראות" (שחיבר יוסף שפרבר בהוצאת יצהר - במה להידברות יהודית).

ד. קדושת המחנה: כתוב (דברים כ"ג י'): "כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע" - לפי שהשטן מקטרג בשעת הסכנה" (רש"י). והרמב"ן הוסיף כיון בשעת מלחמה, טבע האדם - שהוא יוצא מהמסגרת, ועלול עקב כך להכשל בהרבה חטאים. לכן, צריך להזהר באופן מיוחד לשמור על קדושת המחנה. עוד כתוב (שם פסוק טו): "כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחנך - להצילך ולתת אויבך לפניך והיה מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך"

ה. תפילה: העם כולו צריך להתפלל על הצלחת המלחמה, ובמיוחד גדולי הדור, וכתוב (ברכות ג' ב') שהיו נמלכים בסנהדרין לפני יציאה למלחמה, וזה גם כדי שיתפללו עליהם. ובמיוחד החיילים עצמם, צריכים לומר את התפילות לפני יציאתם לקרב, וכאשר הם מסוגלים, יאמרו גם בעת המלחמה עצמה פסוקי ביטחון. ויש סיסמה המקובלת ביחידת הצלפים: "המוציא כדור ללא פסוק כאילו לא ירה"... ומסורת בידי הצלפים: שאפילו בעת אימון, מי שקורא לפני הירי פסוק, הוא מצליח לקלוע למטרה באופן מדהים, וזה על פי הכתוב (תהלים מ"ה ו'): "חצץ שנונים - עמים תחתיד יפולו בלב אויבי המלך". ובזמן קרב, ראוי לומר את הכתוב: "ה' איש מלחמה ה' שמו". (שמות ט"ו, ג') וכן את הכתוב (משלי כ"א ל"א): "סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה". וכן "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו וה' יעשה הטוב בעינינו". (שמואל ב' י"ב) גם בעת אימונים, ראוי לומר את פרק התהילים (קמ"ד): "המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה", מלבד פרקי תהילים ותפילות אחרות. חיילים משבט לוי: יוסיפו ויאמרו את ברכת משה (דברים ל"ג ט'): "ברך ה' חילו ופועל ידיו ירצה מחץ מתנים קמיו ומשנאו מן יקומו".

התנהגות החייל בשעת הקרב:

ו. (הלכות מלכים ז' טו): "ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישנן על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה וישם נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונו מלבו וינהה מכל דבר למלחמה" "וכל המתחיל לחשוב ולהרהר